

Læsere mellem medier

- en surveyundersøgelse om læse- og mediepraksis blandt børn i 6. og 8. klasse i Silkeborg Kommune

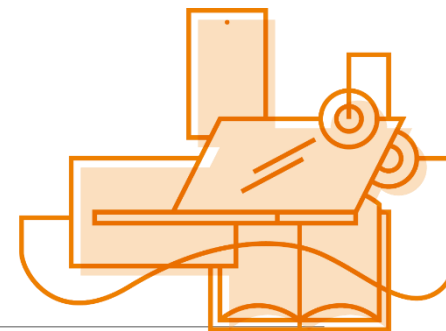
Birgitte Stougaard Pedersen, Nanna Juulsgaard Poulsen
og Ayoë Quist Henkel

Et delprojekt i Reading Between Media støttet af Novo
Nordisk Fonden

Reading between Media

-I samarbejde med Silkeborg Kommune – den empiriske del

Projektet har til hensigt at samle viden om børns læsning i en digital tid og at udvikle digitale læsestrategier, så flere børn udvikler sig som funktionelle læsere – også af digitale tekster.

2019: lagttagelse af læsning via papirbog, lydbog og digital fortælling på 6. og 8. årgang

2020-21: Forløb med 8 ordblinde i 8. kl., der lytter til podcasts og lydbøger
→lyttestrategier → Lydakademiet

2020: Survey-undersøgelse af læse- og medievaner på 6. og 8. kl.

2021: Udvikling af digitale læsestrategier i to 6. kl., der læser e-bøger →
Skærmakademiet

Udvikling af undervisningsmateriale i form af bl.a. videoer med strategier for multisensorisk digital læsning og lyttelæsning, som udkommer 29./30. marts

LÆSERE MELLEM MEDIER

Silkeborgundersøgelsen

Rapport om læse- og mediepraksis
blandt børn i 6. og 8. klasse

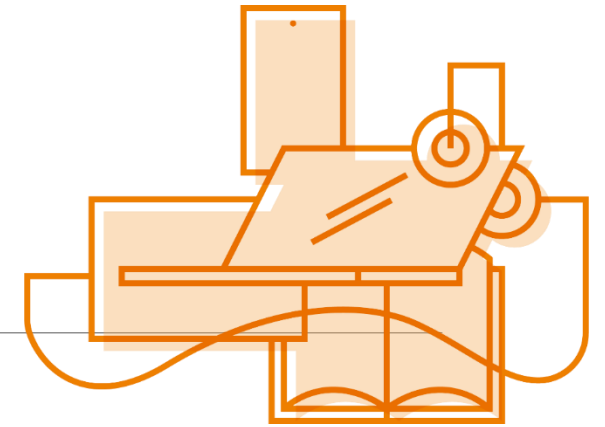
Indrodukt	4
Baggrund	4
Formål	5
– Læsning	5
– Medier	6
Præsentation af surveyen	7
– Undersøgelsens temaer og opbygning	7
Sammenfattende iagttagelser og fund	9
– Medievaner i skole og fritid	9
– Børn søger indhold og indholdsskabere på tværs af medier	10
– Børn foretrækker fiktion og en variation af genrer	11
– YouTube er en afgørende medspiller i børns mediepraksis	11
– Forskelle på 6. og 8. klassetrins læse- og mediepraksis	14
– Kønsmæssige aspekter	15
– Læsning og motivation	16
– Børns begrundelser for at læse	17
– Børns begrundelser for at opsøge fortællinger	19
– Gode fortællingers karakteristika og eksempler på titler i bogformat	26
– Adgang til nyheder	27
– Læse- og mediepraksisser i forskellige rum og kontekster	27
– Fritidslæsning i kontekst	28
Konklusion	30
	32
	34
	36
	58
	58
– Læse- og mediepraksis og kvalitative data	59
– Undersøgelsens udsigelseskraft	60
– Datagrundlag og metode	60
– Sampling-metode	60
Litteratur	63

Kaninkanaler og
koreanske caféer

H.C. Andersen og
Harry Styles

2020-21: Læsere mellem medier

Silkeborgundersøgelsen. Rapport om læse- og mediepraksis blandt børn i 6. og 8. klasse

Survey-undersøgelse på 6. og 8. årgang i Silkeborg Kommune

Gennemført i november 2020 i skoletiden for børn med samtykkeerklæring

Læsevejledere vejleder klasselærerne

Survey med mulighed for egne/kvalitative udsagn

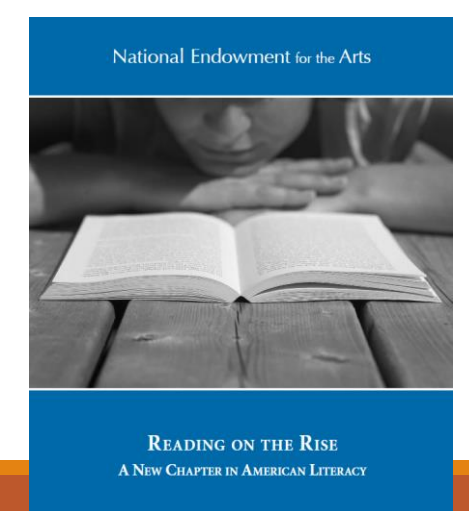
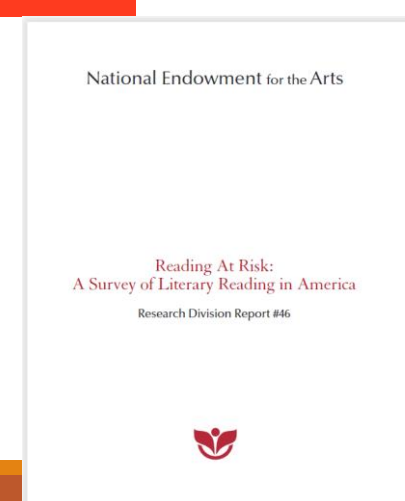
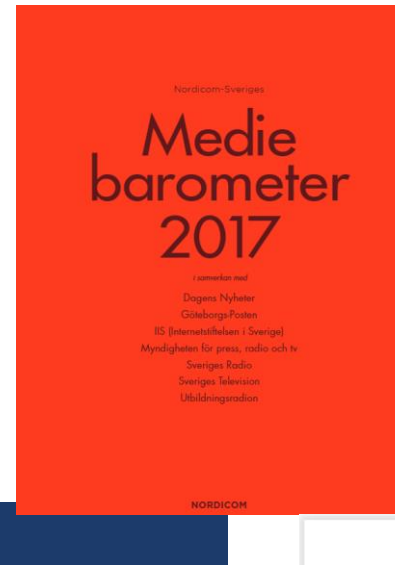
14 skoler deltog

Fordeling på klassetrin

	6. klasse	8. klasse	I alt
Procent	60,5%	39,5%	100%
Antal	342	223	565

Vi spørger til sammenhængen mellem brug af medieplatforme og læsevaner for at blive klogere på, hvordan børnene læser, lytter til og bruger medier i deres dagligdag.

Overblik ved at læse andre rapporter

Undersøgelsens temaer og opbygning

Undersøgelsens tre temaer:

Medievaner i skole og fritid undersøger, hvilke medier børnene anvender, hvor de anvender dem samt hvordan, de fx anvender flere medier i kombination.

Læsepraksis-delen inkluderer en bred vifte af medier som "læsning": Blade/magasiner, tegneserier/graphic novels, e-bøger, podcasts og lydbøger. Spørgsmålene fokuserer på brug af genrer, præferencer for genrer og motivation(er) for at læse i fritidsregi.

Fortællinger indeholder en afsøgning af respondentens egen navngivning af den sidste gode fortælling, som han/hun har mødt, samt i hvilket medie (fx film, podcasts, bog) fortællingen findes i. Derudover spørger vi ind til deres motivationer for at opsøge fortællinger.

Hvilke medier bruger du i skolen?
Både i undervisningen og frikvartererne.

Du kan sætte flere krydser.

- YouTube
- Sociale medier (fx Facebook, Snapchat, TikTok og Instagram)
- Film og tv-serier
- Streamer musik
- Radio
- Bøger
- E-bøger
- Lydbøger
- Aviser
- Blade/magasiner
- Tegneserier/graphic novels
- Andet medie:

Hvordan læser du i din fritid?

Du kan sætte flere krydser.

- Jeg læser bøger
- Jeg læser blade/magasiner
- Jeg læser tegneserier/graphic novels
- Jeg læser e-bøger
- Jeg lytter til lydbøger
- Jeg læser ikke i min fritid

FORRIGE

NÆSTE

Jeg læser i min fritid fordi...

- jeg synes, det er sjovt
- det er tidsfordriv
- jeg vil møde andre verdener
- mine forældre siger, jeg skal
- jeg gerne vil blive klogere
- jeg gerne vil kunne snakke med mine venner om en historie
- anden grund:

FORRIGE

NÆSTE

Hvad var den sidste fortælling, som du syntes var spændende?
Fortællingen kan både være som skrift, lyd eller video.

Hvilket medie var fortællingen i?

- YouTube
- Sociale medier (fx Facebook, Snapchat, TikTok og Instagram)
- Film og tv-serier
- Streamer musik
- Radio
- Bøger
- E-bøger
- Lydbøger

Hvilke medier bruger du i din fritid?
Du kan sætte flere krydser.

- YouTube
- Sociale medier (fx Facebook, Snapchat, TikTok og Instagram)
- Computerspil
- Konsolspil (fx PlayStation og Xbox)
- Film og tv-serier
- Streamer musik
- Radio
- Aviser
- Andet medie:

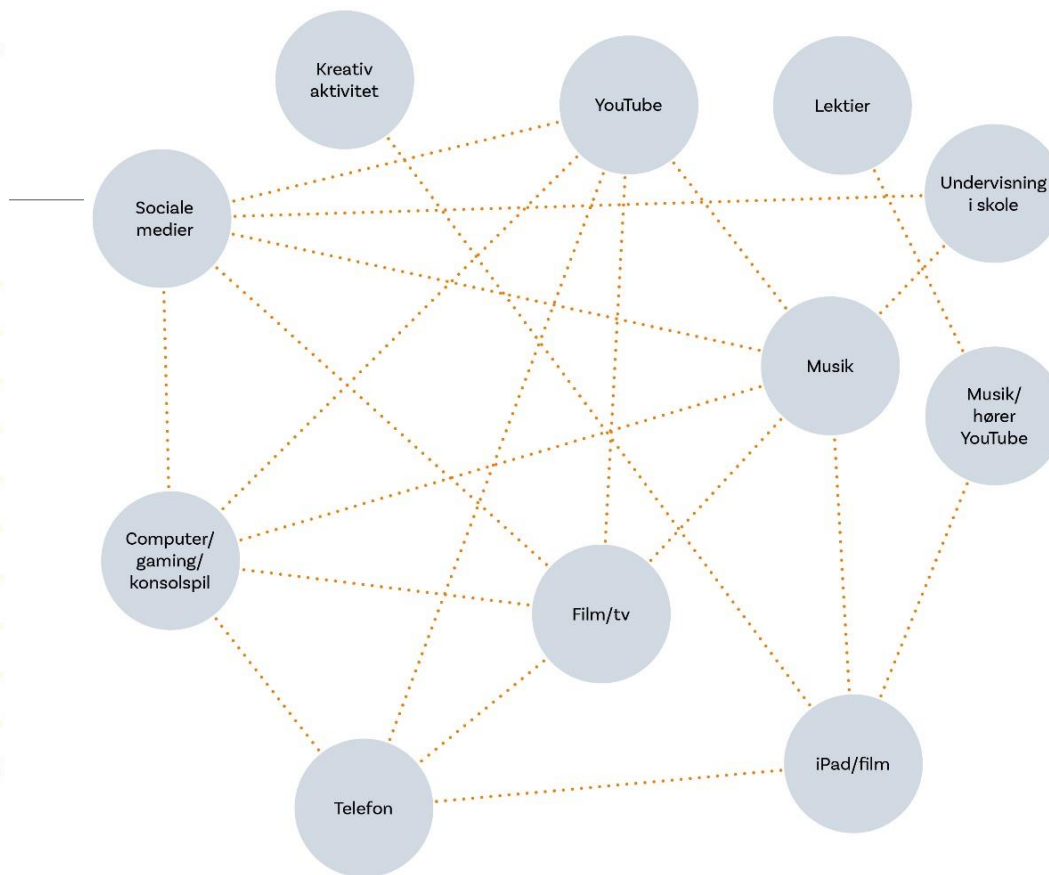
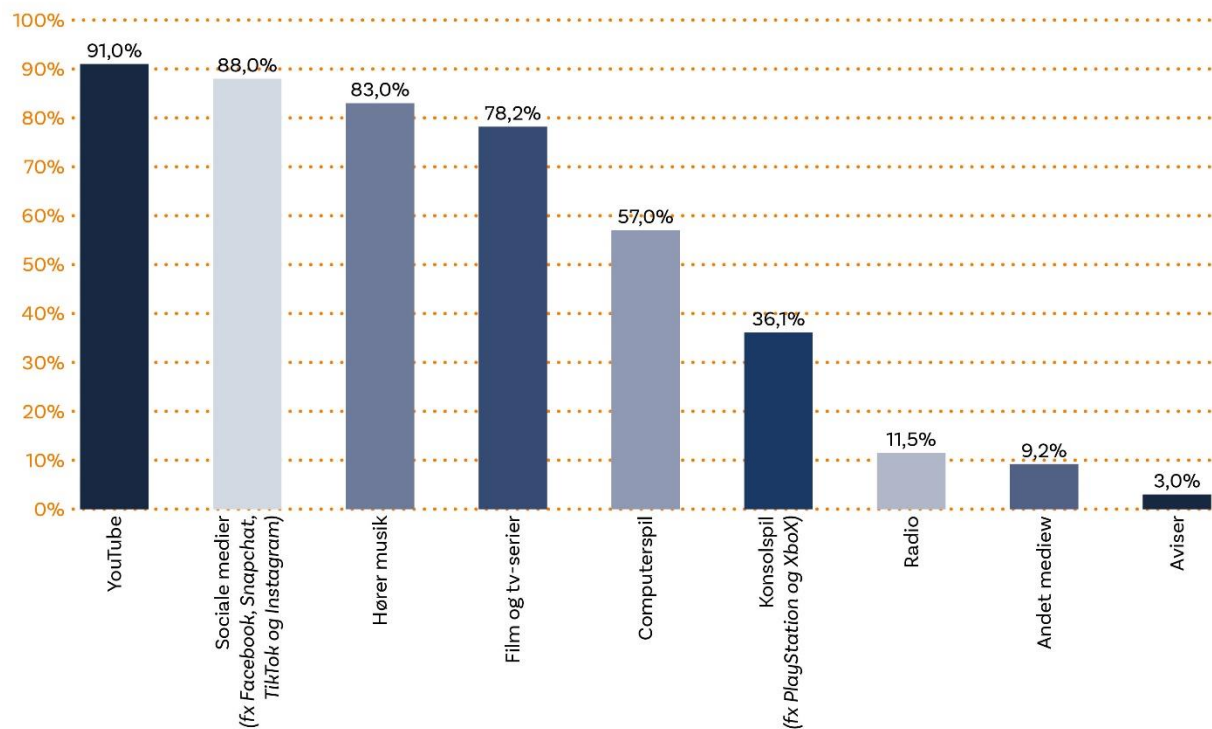
FORRIGE

NÆSTE

Mediebrug i fritiden

Grafen omfatter alle 565 respondenter. Respondenterne kunne vælge flere svarmuligheder.

Hvilke medier bruger du i din fritid? Du kan sætte flere krydser

Illu. 1: Illustration af de adspurgte børns kvalitative angivelser af, hvilke medier de bruger på samme tid og eventuelt hvordan. Illustrationen er frit baseret på Figur 3.

YouTube er en afgørende medspiller i børns mediepraksis

Jf. forrige slide så angiver 91% af de adspurgte børn i 6. og 8. klasse, at de anvender YouTube i deres fritid.

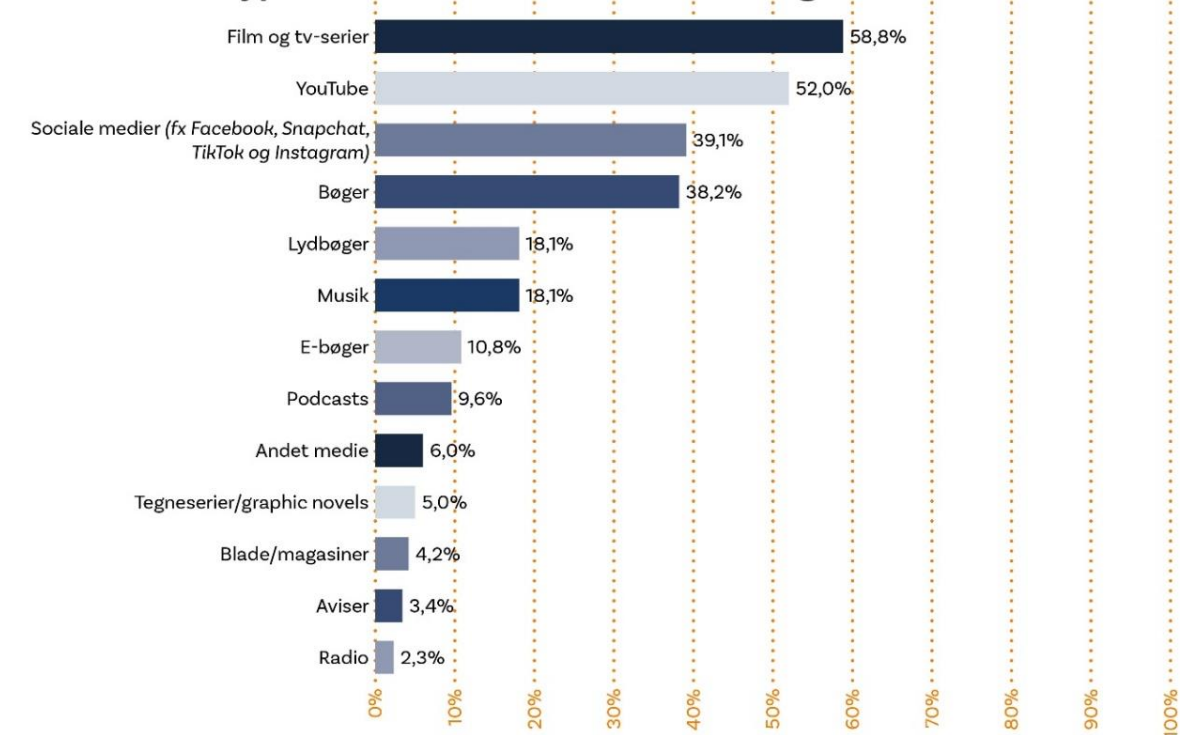
52% angiver, at de foretrækker at få fortællinger fra denne kanal, kun overgået af film- og tv-serier.

Bogen er på 4. pladsen som kilde til fortællinger, herefter lydbogen med 18 %.

Foretrukne medier at få fortællinger fra

Diagrammet baserer sig på alle 565 respondenter. Respondenterne kunne vælge op til tre svarmuligheder.

Hvilke medietyper foretrækker du at få fortællinger fra?

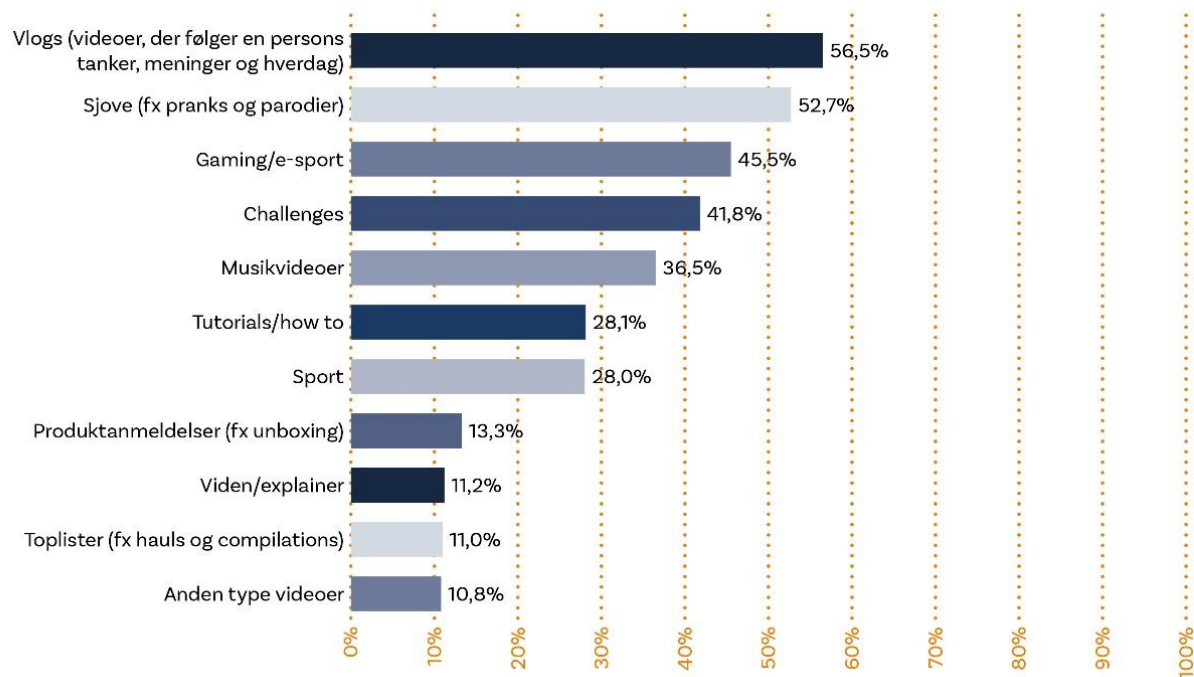

Mest populære videogenrer på YouTube

Diagrammet baserer sig på alle 565 respondenter. Respondenterne kunne vælge flere svarmuligheder.

Hvilke videoer foretrækker du at se på YouTube?

Oversigt over foretrukne YouTube-kanaler

Placering	Indholdstype(r)	YouTube-kanal
1	sjov/vlog/livsstil	Josefine Simone
2	sjov	*MrBeast
3	gaming/musik	Johnni Gade
4	sjov/vlog	Kender du det
5	beauty/fashion/livsstil	Anna Briand
5	sjov/vlog/livsstil	Morten Münster/morten gaming
6	gaming	Robin Samse
7	vlog/sjov	Tine Maria
8	gaming	*Pewdiepie
8	vlog/sjov/livsstil	Signe Kragh

*Udenlandske youtubere

Genreinddelingerne er foretaget på baggrund af kategorisering af YouTube-kanalen ud fra besøg på de respektive youtuberes kanaler og efterfølgende kodning og analyse.

Nogle anvender kanalen for at få viden om deres hobby eller indblik i interessefællesskaber, fx:

“Jeg kan godt lide at se Olivias verden. Det er en kaninkanal, og da jeg selv har to kaniner, elsker jeg den.” (Pige, 6. klasse)

Andre ser videoer som tidsfordriv eller ser det, der kommer i vedkommendes feed:

“Jeg ser faktisk ikke supermeget YouTube, kun hvis jeg keder mig rigtig meget. Jeg synes, det kan være sjovt at se folks hverdag (vlogs), især Laura Keils vlogs, fordi hun tit er positiv, og man bliver i godt humør af at se det. Andre gange ser jeg sjove ting, hvis jeg har brug for en pause fra hverdagens tanker.” (Pige, 8. klasse)

“Jeg ser meget en, der hedder SunlessKhan, der spiller et spil, der hedder Rocket League. Ellers har jeg ikke rigtigt en ynglingsYouTuber. Jeg ser bare det, der popper op i mine anbefalede videoer.” (Dreng, 6. klasse)

Endelig er der flere, der bruger kanalen til indblik i andre kulturer eller i hvert fald indblik i andre landes underholdningsindustri.

“Jeg kan godt lide at se med i studerende liv i udlandet. Og se koreanske cafeer og hvordan de laver tingene. Og jeg elsker koreanske musikvideoer.” (Pige, 8. klasse)

“Blackpink musik og thai-serier” (Pige, 6. klasse)

“Jeg ser meget en YouTuber fra Holland som hedder Jesse Heffels, og han laver tit videoer, hvor han springer på trampolin og laver meget svære tricks, men lige nu er han i Amerika, fordi han ikke vil være i Europa i vinteren, så han rejser også for at lave gode videoer til sine følgere.” (Dreng, 8. klasse)

Børn søger indhold og indholdsskabere på tværs af medier

Fortællinger på tværs af medier

Titel	Bog	Tegneserie	Film	Tv-serie	Computer- og/ eller konsolspil
Harry Potter	X		X		X
The Hunger Games	X		X		
Ternet Ninja	X		X		
After	X		X		
En flænge i himlen	X		X		
Naruto		X	X	X	
Twilight	X		X		
Percy Jackson	X		X		
Star Wars	X		X	X	X
Spiderman		X	X	X	
Hannah Montana	X		X	X	
Klovn			X	X	

Børn går efter indholdsproducenter

Tabellen baserer sig på 10 respondenter, som angav en podcast som den seneste gode fortælling, de havde mødt. Hver besvarelse repræsenterer én respondent.

Indholdsproducenterne, der typisk er kendt fra YouTube, er markeret med orange skrift.

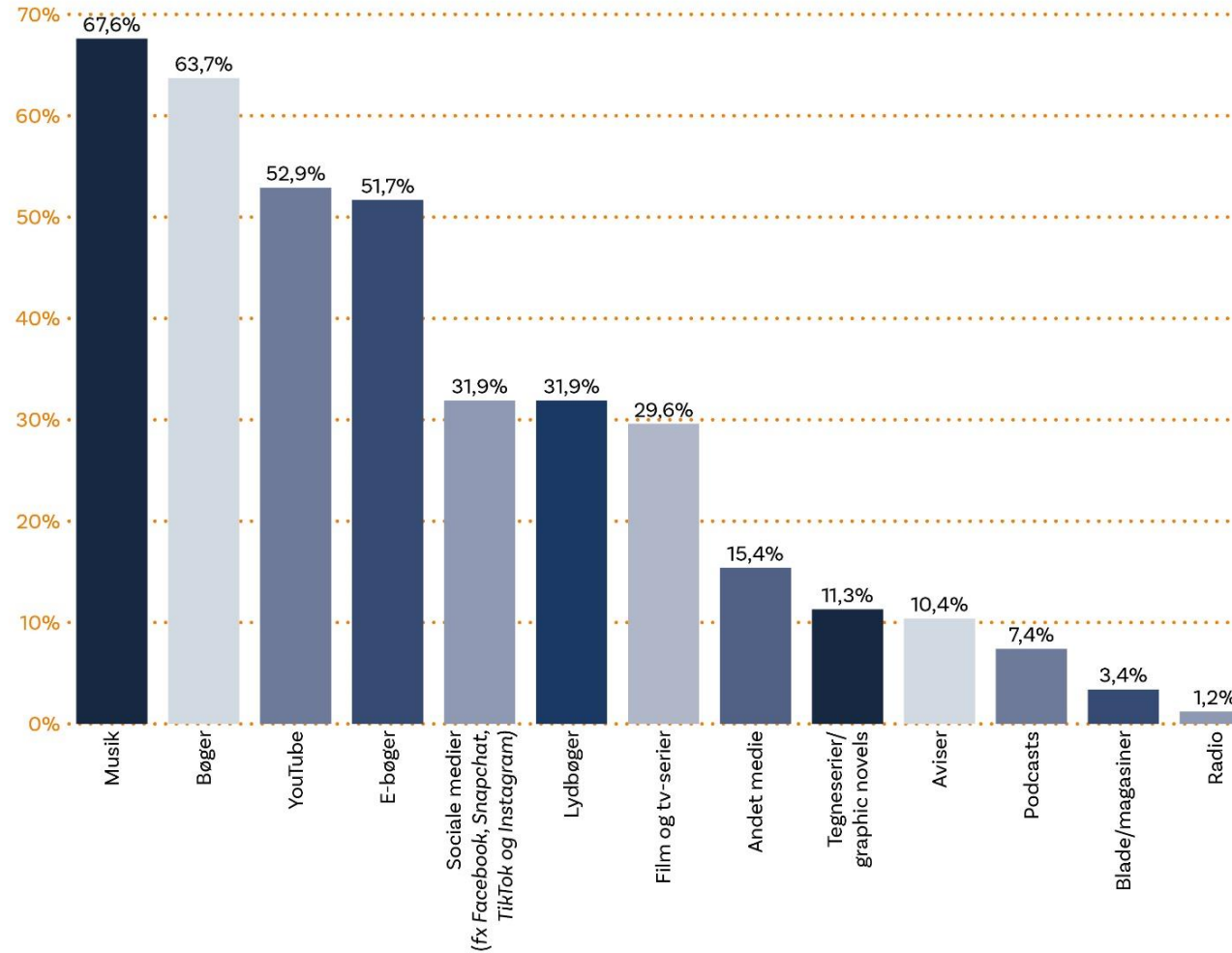
Besvarelse	Titel på podcast*	Kort beskrivelse
"JKFIFA"	Relevant Podcast	JKFIFA er en YouTube-kanal, som også laver podcasts i samarbejde med youtuberen Krause
"Johnni Gades podcast"	Weekend med Johnni Gade	Johnni Gade er radiovært, battlerapper og youtuber.
"Kænder du det"	(medvirker på Tassals Close-up)	"Kænder du det" er en YouTube-kanal drevet af to tvillingebrødre, Oskar og Elias. De medvirker som gæster i andres podcasts.
"En true crime-historie jeg harte gennem en podcast. Den handlede om en cannibal (Armin Meiwes også kendt som "The cannibal from Rüttenborg")"		Uhyggelig historie (true crime-historie).
"BT fodboldpodcast"	Fodbold FM	Fodbold (sport).
"En snak om"	En snak om	Samtalepodcast med youtuberen Kristine Sloth.
"På bagsædet med Hav og Kamal"	På bagsædet - med Hav og Kamal	P3 podcast hvor "kærligheden til urban musik og livsstil fylder alt". Kamal Hassan og Havnin Nabas er journalister og personligheder tilknyttet DR og laver radio og tv.
"En fodboldpodcast der hedder Tirsdage i Stoke"	Tirsdage i Stoke - Premier League Podcast	Sport
"Det er godt nok lang tid siden, jeg tror det var om et mord fra en eller anden podcast, som jeg ikke kan huske hvad hed"		Noget om mord/true crime.
"Throwback"	Throwback	Vi Unge-podcast, hvor mange kvindelige youtubere som Julia Sofia, Emilie Briting og Nataaja Vind er gæster.

*Titel på podcast er angivet enten direkte ud fra respondentens besvarelse eller ud fra research om den pågældende podcast ud fra besvarelsen.

Mediebrug i skolen

Grafen omfatter alle 565 respondenter. Respondenterne kunne vælge flere svarmuligheder.

Hvilke medier bruger du i skolen? Både i undervisningen og i frikvartererne.

Fritidslæsere og deres præferencer

Definition af fritidslæsere

457 ud af 565 angiver, at de læser i fritiden, dvs. 81%

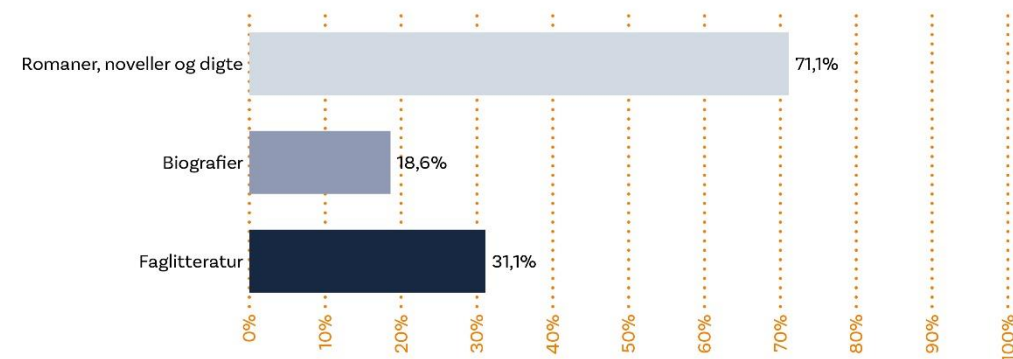
6. klasse 15% angiver, at de ikke læser i fritiden

8. klasse 25 % angiver at de ikke læser i fritiden

Genrepræferencer for fritidslæsere

Tabellen baserer sig på 457 respondenter, som er fritidslæsere. Fritidslæsere defineres som respondenter, der anvender mindst ét af følgende medier: Bøger, blade/magasiner, tegneserier/graphic novels, e-bøger, podcasts eller lydbøger. Respondenterne kunne vælge flere svarmuligheder.

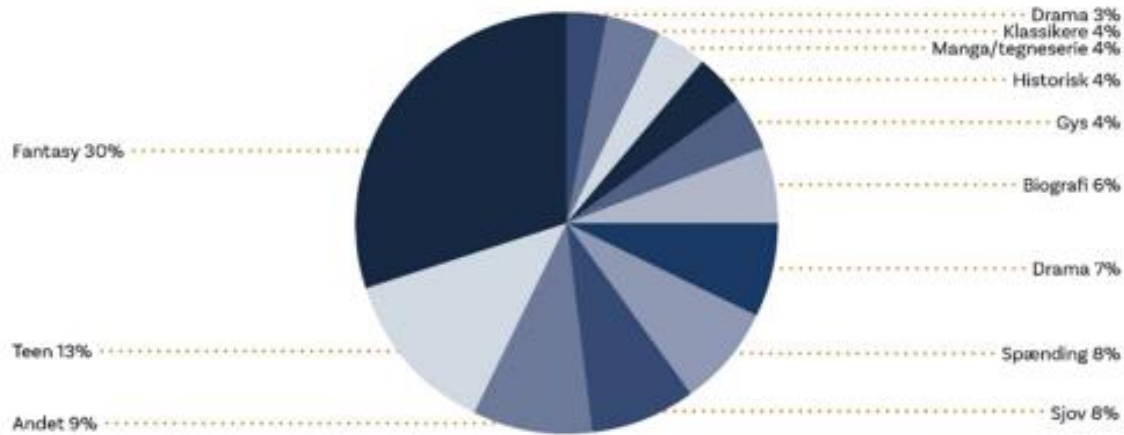
Hvad læser du i din fritid?

Den seneste gode fortælling – genrepræferencer

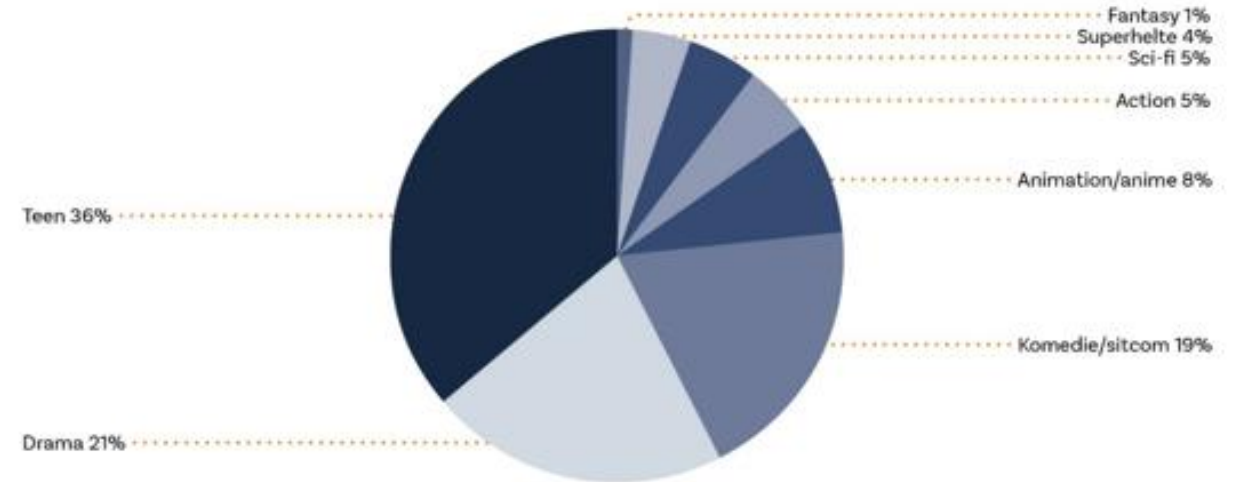
Som bog

Genrefordeling (skriftligt baserede medier)

Som film

Genrefordeling (fiktionsserier)

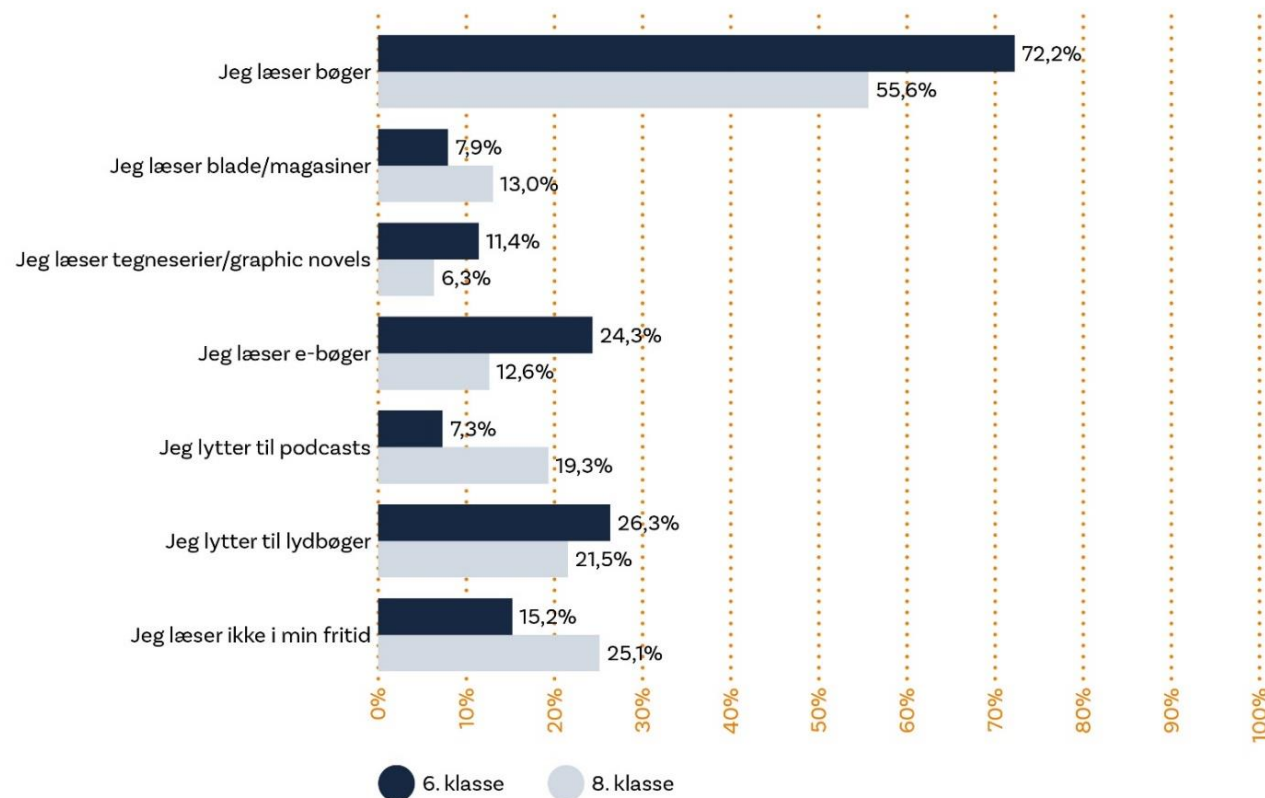

Forskelle på 6. og 8. klassetrin i forhold til læsning

Læsning i fritiden (6. og 8. klasse)

Tabellen baserer sig på 342 respondenter fra 6. klasse og 223 respondenter fra 8. klasse. Respondenterne kunne vælge flere svarmuligheder.

Hvordan læser du i din fritid?

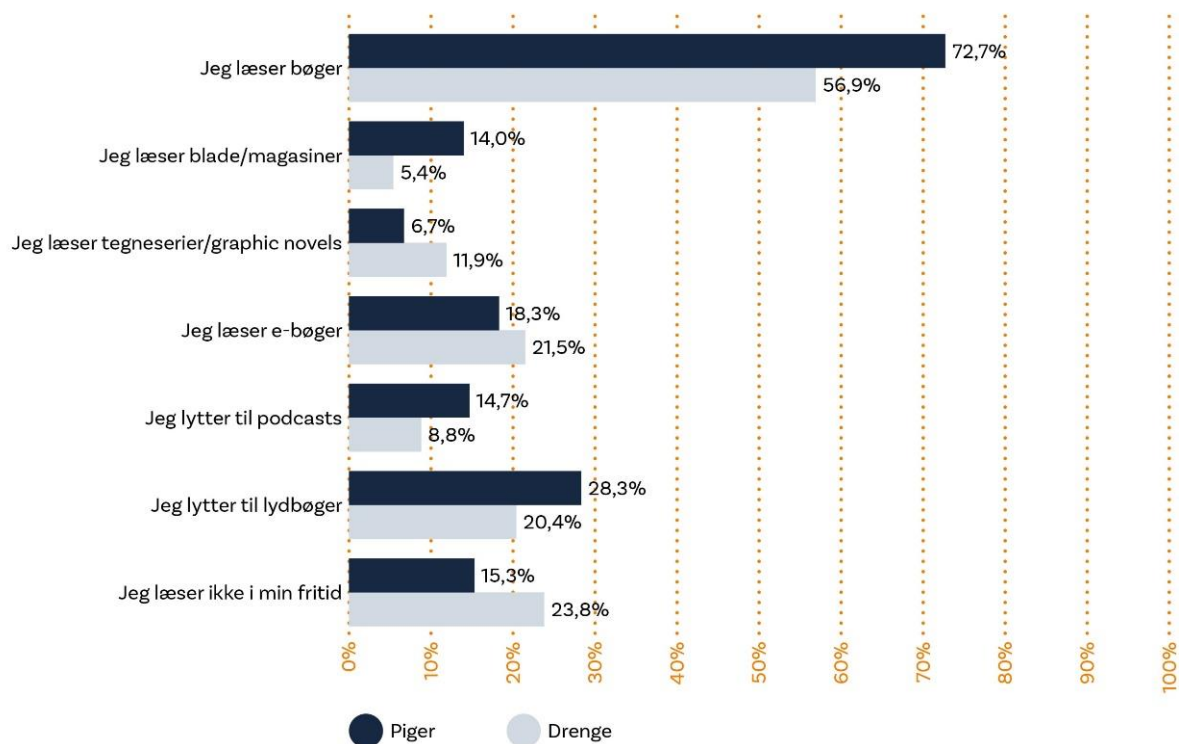

Forskelle på drenge og piger i forhold til læsning

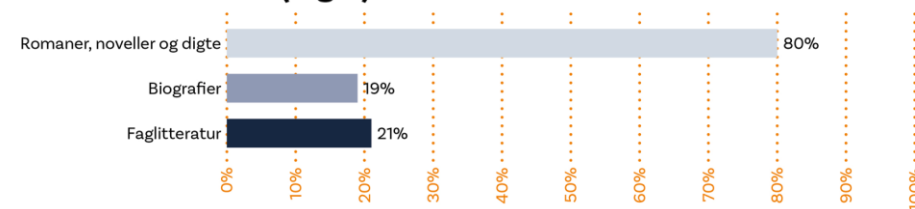
Læsning i fritiden (Piger og drenge)

Tabellen baserer sig på besvarelser fra 300 piger og 260 drenge. Respondenterne kunne vælge flere svarmuligheder.

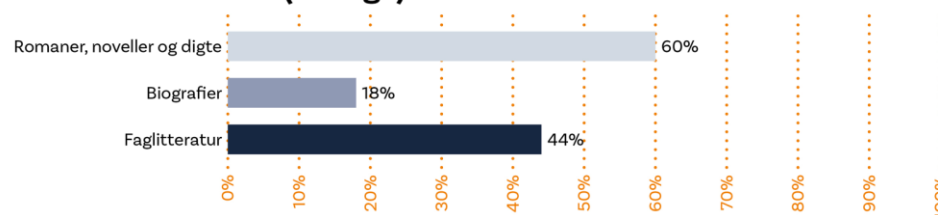
Hvordan læser du i din fritid?

Hvad læser du i din fritid? (Piger)

Hvad læser du i din fritid? (Drenge)

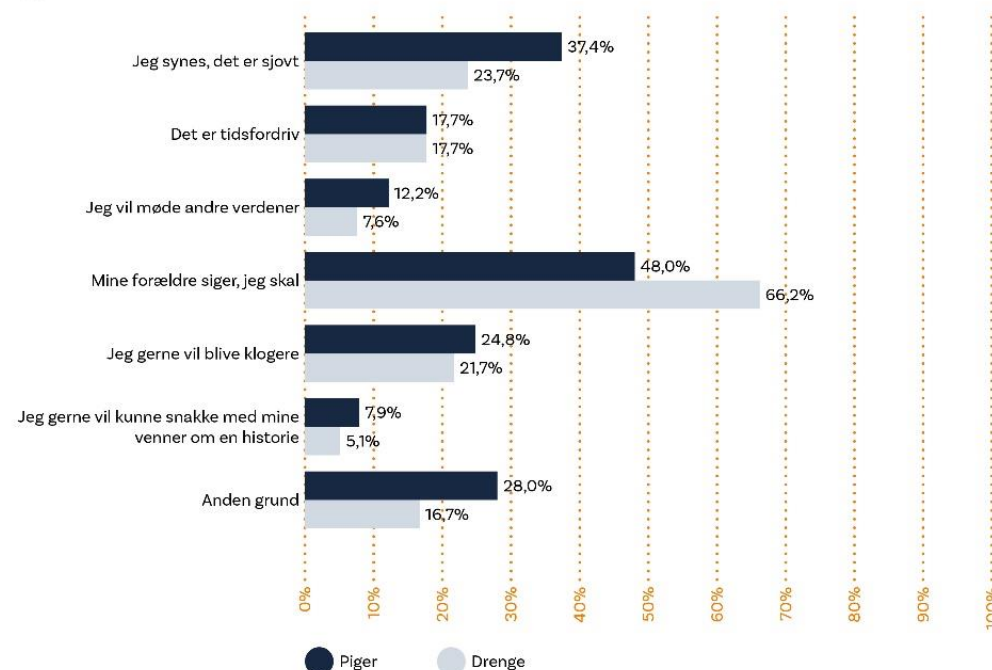
Begrundelser for at læse

Læsning og motivation

Motivationer for at læse (Piger og drenge)

Tabellen baserer sig på de 452 fritidslæsende respondenter, hvoraf 254 er piger, og 198 er drenge. Respondenterne kunne vælge flere svarmuligheder.

Jeg læser i min fritid fordi...

“Nogle gange siger min far, at jeg skal læse, og så bliver det faktisk sjovt, og jeg vil læse videre”. (Dreng, 6. klasse)

“For det meste er det fordi, mine forældre siger, at jeg skal. Men når jeg kommer i gang, er det sjovt nok.” (Dreng, 6. klasse)

“Fordi jeg ikke er super god til at læse og jeg gerne vil blive bedre.” (Pige, 6. klasse)

“Jeg skal lære at læse hurtigere til skolen.” (Dreng, 8. klasse)

“Blive bedre i skolen og lære flere svære ord.” (Pige, 8. klasse)

”Jeg skal forbedre min læseforstand og hastighed” (Dreng, 8. klasse)

I forlængelse af disse kompetenceorienterede begrundelser angiver flere af børnene også, at det er deres lærer, der opfordrer til, kræver eller stilladserer fritidslæsning:

“Fordi min lærer siger, jeg skal.” (Dreng, 6. klasse)

”Jeg har fået et skema, hvor jeg skal læse af min lærer.” (Dreng, 6. klasse)

“Det er hyggeligt, hvis man finder en meget god bog, og når vi har læsekontrakt i skolen.” (Pige, 6. klasse)

“Min lærer fortæller os tit, at det er vigtigt at læse, fordi vi skal øve os i at blive hurtigere. Jeg vil gerne have en bedre læsehastighed, og derfor læser jeg okay meget i min fritid. Kan også godt lide at læse, hvis jeg har en god bog.” (Pige, 8. klasse)

Endnu en begrundelse for læsning, der træder frem i de kvalitative udsagn, drejer sig om, at læsning kan give ro, afkobling og bidrage til afslapning, fx før man skal sove. Her angiver nogle af børnene fx følgende begrundelser:

“Det er meget afstressende at læse, og der er bare så mange gode bøger.” (Pige, 8. klasse)

“Jeg læser, inden jeg sover” (Dreng, 6. klasse)

“Så kan man koble af. Eller inden man skal sove, så man bliver træt.” (Pige, 8. klasse)

“Om aftenen falder jeg meget til ro af at læse små, korte og lette bøger.” (Pige, 6. klasse)

Videre er der nogle af børnene, der læser, fordi bøgernes universer inspirerer dem til kreative projekter:

“Jeg kan godt lide at fordybe mig i en verden (bogens verden). Og jeg elsker at tegne de karakterer, som der er.” (Pige, 8. klasse)

“Sommetider bliver jeg inspireret af bøger og historier til mine tegninger.” (Pige, 8. klasse)

Endelig angiver nogle af børnene under “anden grund” kvaliteter ved bogen i sig selv eller det at læse litteratur:

“Fordi jeg synes, det er sejt, at man kan få en historie ud af noget papir.” (Pige, 6. klasse)

“Når jeg finder en god bog, kan jeg godt blive opslugt af den.” (Dreng, 8. klasse)

“Det er rart at slippe væk fra virkeligheden og bare opleve noget andet (citater: a reader lives a thousand lives).” (Pige 6. klasse)

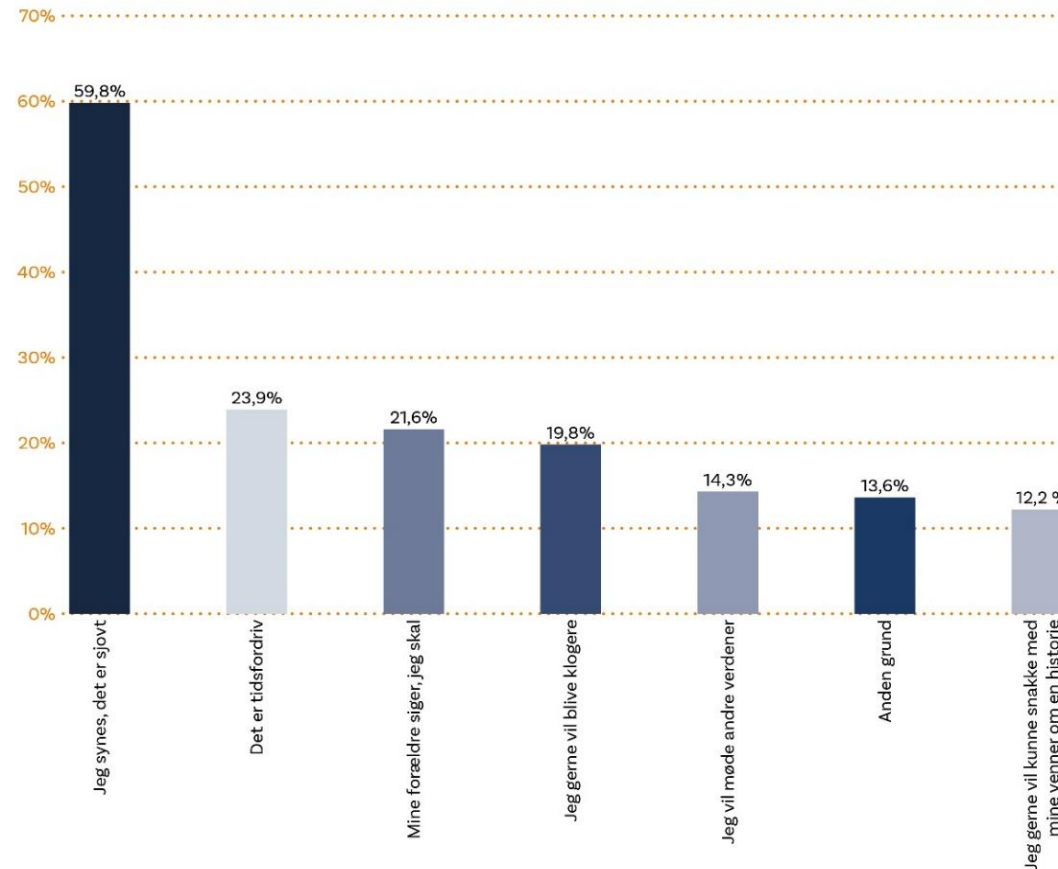
Samlet tegner der sig et mangfoldigt billede af, hvorfor børn læser i deres fritid. Deres begrundelser placerer sig imellem, at de søger oplevelser, afslapning, underholdning, viden, dannelse og læsekompetencer, ligesom det sociale aspekt af at kunne dele læseoplevelser med andre også spiller en rolle.

Børns begrundelser for at opsøge fortællinger

Motivationer for at opsøge fortællinger

Tabellen baserer sig på alle 565 respondenter. Respondenterne kunne vælge flere svarmuligheder.

Hvad er din motivation for at opsøge fortællinger?

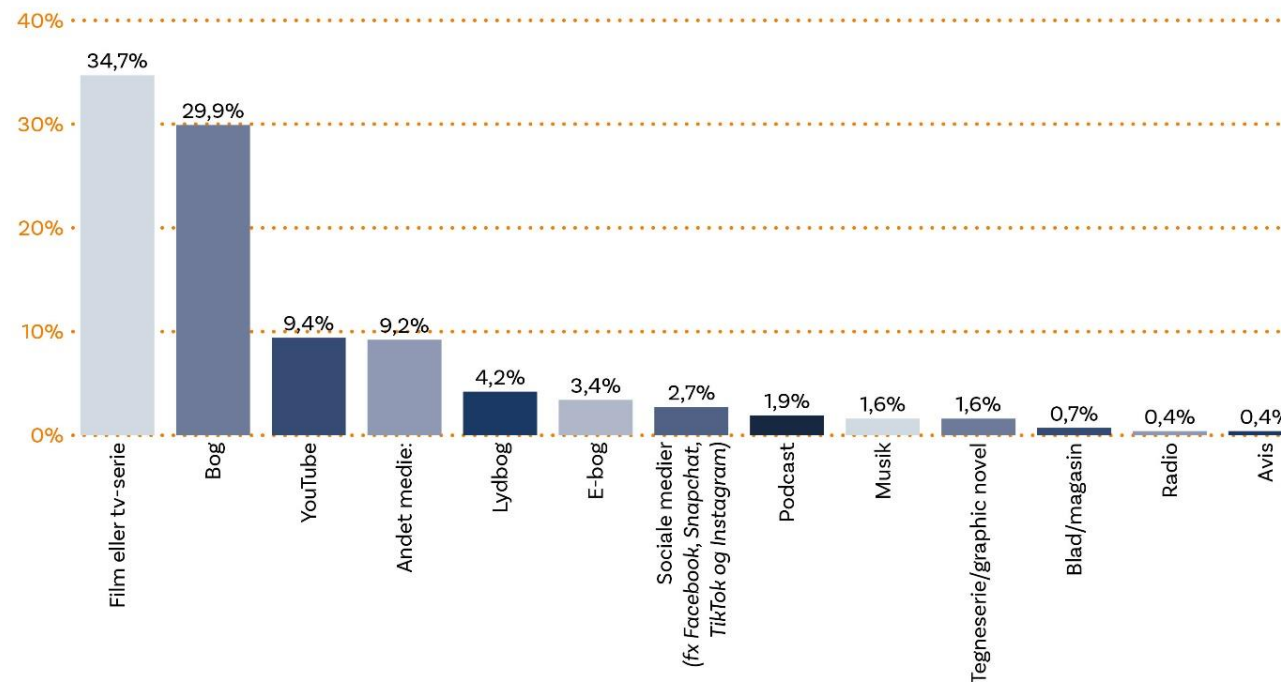

Seneste gode fortælling

Den seneste gode fortælling – fordeling på medier

Tabellen er baseret på 565 respondenter. Respondenterne kunne vælge flere svarmuligheder. I spørgeskemaets forrige spørgsmål blev respondenterne spurgt ind til den seneste fortælling, som de syntes var god, og kunne besvare i fritekst.

Hvilket medie var fortællingen i?

en video fra sneako
min bror er til genopladning
podcasten "operation blå storm" sten bliver maskot
good trouble
the maze runner
novellesamlingen "historier til drenge, tæser ingen adgang"
bøger fra "begyndelsen"
heartland
bumblebee
annabelle
chokoladesøstre
djævlens lærling
podcast med "høder du det"
alene hjemme
the notebook
en youtube-video
pigerne fra nordsletten
en julefilm
se mig nu
the graces
how i met your mother
naruto
klassen
jumbo-bog
tom gates
the last dance
klovn
verdens 100 mærkeligste dyr
skammererens datter
youtube-video med mbahufifa
johnni gade
julekalender
retfærdighedens ryttere
victorious
clouds
disney
den trofaste ven
de unge helte
13 reasons why
these identical strangers
nikkis dagbog
simon and the oak
black panther
gilmores girls
kallektant
enzo ferrari
kaptajnen i blommetræet
Aelle bælle alene
med ilden i ryggen
ishavspirater
attacker on titan
red queen
psychobitch
shorta
de strange
veninder for altid
tempelridderes skat 2
the grinch
scary movie 2
mio min mio
sædige venner
tit faldt podcast
taylor's 4
alvengens halle
flokken
cinder
soy luna
en fanfic om harry styles
kære dagbog, jeg er død
iron-man
koldt blod
hvidt støv
politik i det amerikanske valg
en flænge i himlen
arrow
kurs mod fjerne kyster
stranger things
p3 radio
heksens forbandelse
millionærdrengen
en serie om et mord, hvor man aldrig fandt de personer som blev dræbt
dem fra yttre
gossip girl
the hate you give
the graces
how i met your mother
naruto
klassen
jumbo-bog
tom gates
en serie på viaplay
divergent
ex on the beach
titanic
rampage out of control
den faldne djævel
sam & cat
transformers
game on
the green house academy
anne franks dagbog som lydbyg
stiltid og freden
spirit animals
spiderman
the vampire diaries
the walking dead
monsterjagten
en fanfiction om to karakterer fra en anime
far til fire
superfærdigheder
single team
udsigt højt
og så drukner jeg
the rock
hvis du bare var min
the walking dead
og så drukner jeg
the rock
en creepypasta: a night at the farm house
hannah montana
julie & the phantoms
chlid's play
fodboldstævner der var besat
tiktok memes
vildheks
ædderplanter og
anders and
death note
anna banane
hungerbarnet
alfabetbust
paradies hotel
barbecue
the selection
hodja fra pjort
bogtyven
zombieland
big foot junior
holidate
initial d
den sorte vikene hat
chikidax
e-superliga
podcasten "throwback"
the selection
the curse of la llorona
perfect storm
escape room
en film
en youtube-video om en masse mennesker, der havde opført sig dumt og døde en uge tid senere, og så spurgte det på et slot
en film, jeg er med en pige der ridsede op omkring sorte mennesker og den var ret god
en bog der handler om drabsager
en serie på youtube
skiffes youtube-videoer
en podcast
julefilm
en bog om en pige der var kæmpe fan af et band der hedder perfect storm
en film
en youtube-video om en masse mennesker, der havde opført sig dumt og døde en uge tid senere, og så spurgte det på et slot
en film, jeg er med en pige der ridsede op omkring sorte mennesker og den var ret god

I spørgeskemaet bliver børnene bedt om at angive “den sidste fortælling, som du syntes var god” og bagefter begrunde deres valg med spørgsmålet “Hvorfor var fortællingen god?” Ved gennemlæsning af 565 børns besvarelser blev de kodet til nedenstående ni overordnende kategorier for motivationer. De ni kategorier beror på fortolkning, og nogle udsagn vil kunne placeres i flere motivationer. Der tegner sig mønstre med følgende overordnende temaer eller emner i ikke prioriteret rækkefølge:

1. Udgangspunkt i eget liv/hobby
2. Livet som barn/ung og empowerment
3. Relaterbare karakterer og identifikation
4. Personfikseret og fremhævelsen af gode skuespillere/idoler
5. Fortællingen i sig selv
6. Forbindelsen til virkeligheden
7. Adgang til andre verdener
8. Perspektivering og udsyn
9. Viden og lærdom

Illu. 4: Ovenstående ordsky baserer sig på børnenes kvalitative besvarelser af, hvad der karakteriserede deres seneste gode fortælling.

Begrundelser for den sidste gode fortælling i bogformat

"Den var spændende, og der skete mange ting. Og den er baseret på en rigtig historie." (Pige i 8. kl. om bogen *Anne fra Grønnebakken*)

"Man møder en anden verden, og den handler om nordisk mytologi" (Dreng i 8. kl. om lydbogen *Magnus Chase og de nordiske guder*)

1. Udgangspunkt i eget liv/hobby
2. Livet som barn/ung og empowerment
3. Relaterbare karakterer og identifikation
4. Personfikseret og fremhævelsen af gode skuespillere/idoler
5. Fortællingen i sig selv
6. Forbindelsen til virkeligheden
7. Adgang til andre verdener
8. Perspektivering og udsyn
9. Viden og lærdom

"Fordi jeg er en stor fan og går selv meget op i badminton, og der står meget om ham" (Dreng i 6. kl., der har læst bog om Victor Axelsen 5 gange)

"På kant med livet er god, fordi den er realistisk, og den tager nogle gode emner op fx overvægt, mobning osv." (Pige i 8. kl.)

"Fordi man kom helt ind på hans liv, og den handlede om, at hans liv også var ret hårdt, men han kom igennem det, og han blev afvist, men kom igennem det" (Pige 6. klasse om bogen *H.C. Andersens liv*)

Fordi man kendte hende, men også fik en masse ting at vide om hende." (Pige i 8. kl. om bog med Stephanie fra tv-serien *Familien fra Bryggen*)

"Fordi der er spænding, filosofi, bedrag, og den er generelt godt skrevet" (Dreng i 6. kl. om bogserien *Temeraire*)

"Fordi den giver en anden vinkel på verdenen, jeg lever i" (Pige i 8. kl. om bogen *The hate U give*)

"Jeg kan godt lide dyr, og der er næsten 100 nye dyr at lære om." (Dreng i 6. kl. om lydbogen *Verdens 100 mærkeligste dyr*)

Gode fortælling i film/tv-serie/fiktion

"Pga. at den var bygget over virkeligheden."
(Dreng i 8. klasse om en film, der handler om kriminalitet og ghettoliv).

"Der var fantasy, men den var også realistisk og gav god mening"
(Pige i 6. klasse, der har set *Descendants* på sin mobiltelefon).

1. Udgangspunkt i eget liv/hobby
2. Livet som barn/ung og empowerment
3. Relaterbare karakterer og identifikation
4. Personfikseret og fremhævelsen af gode skuespillere/idoler
5. Fortællingen i sig selv
6. Forbindelsen til virkeligheden
7. Adgang til andre verdener
8. Perspektivering og udsyn
9. Viden og lærdom

"Jeg er basketballfan, så det gjorde stort indtryk på mig. Bare hele fænomenet om Michael Jordan og The Chicago Bulls er fantastisk. Hver gang episoden slutter, har du lyst til at se den næste med det samme. Du kan virkelig mærke stemningen. Dengang spillede de hårdt. 10/10 Would recommend." (om tv-dokumentarserien *The last dance*)

"Fordi der er meget sådan ligestilling i den, og så er min ynglingskarakter Hermione Granger, som er et symbol på ligestilling" (Pige i 8. klasse om Harry Potterfilmene).

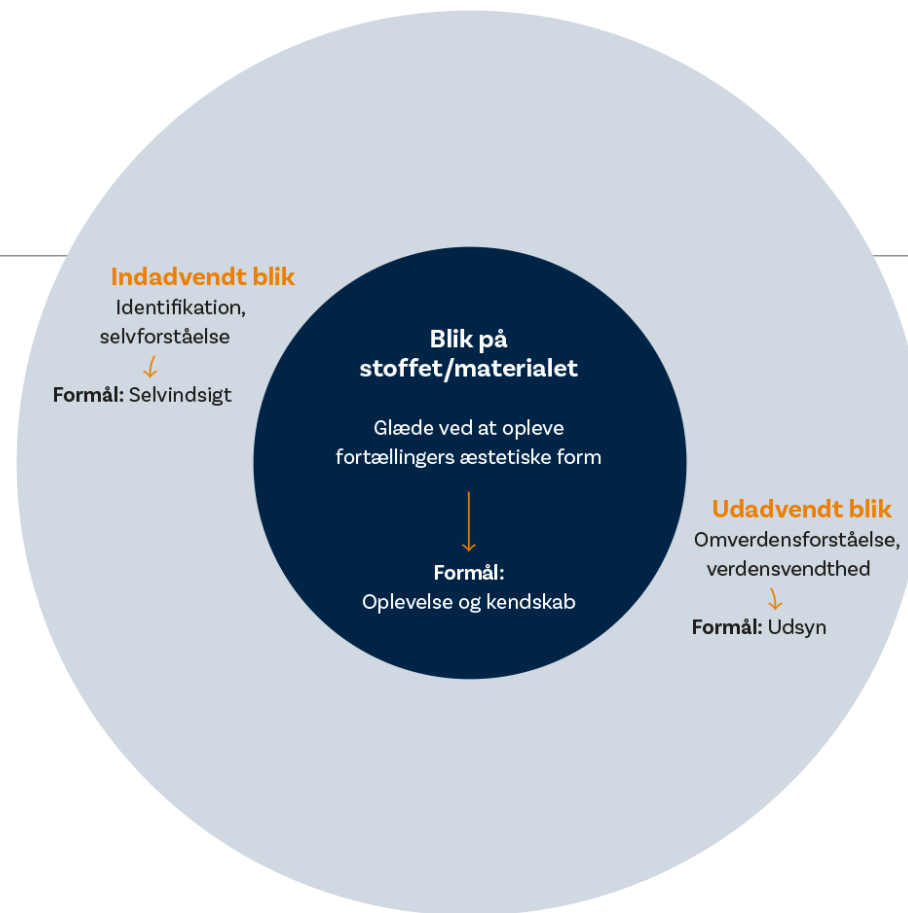
Akavet var god, fordi at det er lige min stil, og det er noget, man kan relatere til i virkeligheden." (Dreng i 6. klasse om DR Ultra tv-serien "*Akavet*")

"MEGET FANGENDE. GENERELT ALT OM HARRY STYLES ER GODT" (Pige i 8. klasse om en fanfiction om sangeren Harry Styles)

"Den var spændende. Man havde svært ved at vide, hvad der skete som det næste" (Dreng i 6. klasse om bog/tv-serien *The Vampire Diaries*).

"Den var spændende, og der var videnskab og historie i" (Dreng i 6. klasse om filmen *Tempelriddernes skat 2*)

"Fordi den handler om raceforskel i USA, da en sort betjent bliver skudt af sin partner." (Dreng i 8. klasse om filmen *Black and Blue*)

Artikel på vej i
Viden om Literacy

De tre overordnede begrundelser peger på, at det er centralt for læselyst og lyst til fortællinger, at børns interaktion med fortællinger både kan tilbyde indlevelse, identifikation, stemning, en velkomponeret fortælling og udsyn samt viden om verden i et historisk og globalt perspektiv.

Læsere mellem medier - konklusion

Børnene i undersøgelsen foretager sammensatte og alsidige medievalg

---

De opsøger fortællinger i såvel bøger, e-bøger, tv-serier, podcasts, lydbøger som på YouTube. Deres mediebrug i skolen kontra i fritiden er ikke væsensforskellig, om end papirbogen indtager mindre plads i fritiden. En majoritet af børnene kombinerer flere medier på samme tid.

Det er iøjnefaldende, at de har et ikke-hierarkisk forhold til anvendelsen af medier. Deres læse- og mediekultur interagerer, og ikke sjældent smelter den sammen.

Der er en tendens til, at de søger indhold og ikke mindst indholdsskabere, *før* de vælger medie.

Fire ud af fem af de adspurgte børn angiver, at de læser bøger, blade/magasiner, tegneserier/graphic novels, e-bøger og/eller lytter til podcasts og lydbøger i deres fritid.

Børnene i 6. og 8. klasse navigerer dagligt i et medielandskab, der er karakteriseret ved meget forskellige tekster og veje til fortællinger båret af såvel skrift som billede og lyd. De bruger de forhåndenværende medier og interagerer med tekster i mange forskellige formater, sådan at de både læser, ser og lytter til fortællinger. Det gør de såvel i skolen som i fritiden, om end skriften som udtryksform stadig har højere kulturel status end billeder og lyd som veje til viden og oplevelser i en skolekontekst.

Deres læse- og mediepraksis er karakteriseret ved, at de læser med mange medier og formater og har mangfoldige veje til og begrundelser for at opsøge fortællinger.

Anbefalinger/tanker til voksne og formidlere

Vær nysgerrig på børns brug af medier, valg af indhold og præferencer, som har mange facetter og ændrer sig hele tiden.

Følg fortællinger på kryds og tværs. Børns søger indhold og indholdsskabere på tværs af medier. Film kan føre til bøger, Youtubere kan føre til podcasts og bøger.

Hav et inkluderende blik på læsekultur, lyttekultur og visuel kultur. Skrift, billede og lyd er forskellige veje til viden og meningsfulde oplevelser med fortællinger.

Tænk i de sammenhænge, læsning og mediebrug foregår i. Læseren og (læse)mediet er altid situeret i en kontekst og i et fysisk og mentalt rum, så et fokus på gode steder for at lytte, læse og se kan være frugtbart, fx lyttesaloner, læsecaféer, lytte i mørke, gå under lytning, Læsefestival osv.

Giv plads til forskellige læse-, tekst- og mediepræferencer. Børnene fremhæver mange forskellige læseoplevelser, hvor de både søger indad efter identifikationsmuligheder og personlige interesser og udad efter indblik i fx andre kulturer og måder at leve på.

Fra 6. til 8. klasse ændrer børns læse- og medievaner sig væsentligt med fokus på sociale aspekter. Måske er det værd at overveje, om fx læsning i bøger kan gøre mere fællesskabsorienteret og/eller sociale medier kan bruges til at skabe læsefællesskaber.

Litteratur

Bogpanelet (2021). *Bogen og litteraturens vilkår 2021*. København: Bogpanelets årsrapport 2021

https://kum.dk/fileadmin/kum/1_Nyheder_og_presse/2021/KUM_Bogpanelets-aarsrapport_NOV_05.pdf

Christensen, V. m.fl. (red.) (2019). *PISA 2018. Danske unge i en international sammenligning*. København: VIVE. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Clark, C. og Picton, I. (2020). *Children and young people's reading in 2020 before and during lockdown*. London: National Literacy Trust.

Cope, B., og Kalantzis, M. (red.). (2000). *Multiliteracies: Literacy learning and the design of social futures*. London: Routledge.

Cope, B., og Kalantzis, M. (2009). "Multiliteracies": New Literacies, New Learning, Pedagogies: An International Journal, 4:3, 164-195, DOI:

[10.1080/15544800903076044](https://doi.org/10.1080/15544800903076044)

DR (2020). *Medieudviklingen: DR Medieforsknings årlige rapport om udviklingen i danskernes brug af elektroniske medier*.

<https://www.dr.dk/om-dr/fakta-om-dr/medieforskning/medieudviklingen/2020>

Gee, J. P. (2003). *What Video Games Have to Teach Us about Learning and Literacy*. New York: Palgrave Macmillan.

Hansen, S., Gissel S. og Puck M. (2017) *Børns læsning 2017 – en kvantitativ undersøgelse af børns læse- og medievaner i fritiden*. København: Fremtidens Biblioteker.

Henkel, A. Q., Mygind, S. og Svendsen, H.B. (2021) "Exploring reading experiences in three media versions: Danish 8th grade students reading the story *Nord*." *L1-Educational Studies in Language and Literature*, 21, 1-19. DOI:/10.17239/L1ESLL-2021.21.02.04

Kress, G. (2003). *Literacy in the new media age*. London: Routledge.

Meyrowitz, J. (1997). "Tre paradigmer i medieforskningen". *Mediekultur*, vol. 13, no. 26, 56-69.

New London Group (1996). "A pedagogy of multiliteracies: Designing social futures". *Harvard Educational Review*, 66, 60–92.

Nielsen, N. Å. (1989). *Ordenes Historie. Dansk Etymologisk Ordbog*. Danmarks Nationalleksikon. København: Gyldendal.

OECD. (2003). "Reading Literacy". In: *Glossary of Statistical Terms*. <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=5420>

Pedersen, B.S., Engberg, M., Have, I., Henkel, A.Q., Mygind, S. & Svendsen, H.B. (2021). "To move, to touch, to listen: Multisensory aspects of the digital reading condition", *Poetics Today*. 42 (2), 281-300.